

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060172040632015

ბრძანება No-84

ქ. თბილისი

10 / თებერვალი / 2015 წ.

უცხოური საწარმოს ფილიალ „სამხრეთ კავკასიური მილსადენის კომპანია ლიმიტედ საქართველოს“ 56 კმ სიგრძის გაზსადენზე დამატებითი 5,7 კმ სიგრძის (56,6კმნ-62,3 კმნ) და 2,5 კმ სიგრძის (0 კმნ-2.5კმნ) მონაკვეთზე მაგისტრალური გაზსადენის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა:

1. დამტკიცდეს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №6; 09.02.2015 საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილ უცხოური საწარმოს ფილიალ „სამხრეთ კავკასიური მილსადენის კომპანია ლიმიტედ საქართველოს“ 56 კმ სიგრძის გაზსადენზე დამატებითი 5,7 კმ სიგრძის (56,6 კმნ-62,3 კმნ) და 2,5 კმ სიგრძის (0 კმნ -2.5 კმნ) მონაკვეთზე მაგისტრალური გაზსადენის მშენებლობისა და ექსპლუატაციაზე.
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. უცხოური საწარმოს ფილიალ „სამხრეთ კავკასიის მილსადენის კომპანია ლიმიტედი საქართველომ“ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№6; 09.02.2015.) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს უცხოური საწარმოს ფილიალ „სამხრეთ კავკასიის მილსადენის კომპანია ლიმიტედი საქართველოს“.
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს უცხოური საწარმოს ფილიალ „სამხრეთ კავკასიის მილსადენის კომპანია ლიმიტედი საქართველოს“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში - საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების დეპარტამენტის უფროსის თამარ შარაშიძის მოხსენებითი ბარათი; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს წერილი (№777/01-28/გ; 25.12.2015); ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (№ 6; 09.02.2015).

მინისტრი

ელგუჯა ხოკრიშვილი

საქართველოს ბარემოსა და ბუნებრივი რესურსების
დაცვის სამინისტრო

MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6^ა, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი:
272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 6

09 თებერვალი 2015 წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – უცხოური საწარმოს ფილიალ „სამხრეთ კავკასიური მილსადენის კომპანია ლიმიტედ საქართველოს“ 56 კმ სიგრძის გაზსადენზე დამატებითი 5,7 კმ სიგრძის (56,6კმნ-62,3 კმნ) და 2,5 კმ სიგრძის (0 კმნ-2.5კმნ) მონაკვეთზე მაგისტრალური გაზსადენის მშენებლობა და ექსპლუატაცია.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – უცხოური საწარმოს ფილიალის „სამხრეთ კავკასიის მილსადენის კომპანია ლიმიტედი საქართველო“. ქ.თბილისი, ვაკე-საბურთალოს რ-ნი; ს.ცინცაძის ქ.#24.
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – ქვემო ქართლი, სამცხე-ჯავახეთი;
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 25.12.2014
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – RSK Environment Limited

II ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილია, – უცხოური საწარმოს ფილიალ „სამხრეთ კავკასიის მილსადენის კომპანია ლიმიტედი საქართველო“-ს 56კმ სიგრძის გაზსადენზე დამატებითი 5,7 კმ სიგრძის (56,6კმ-62,3 კმ) და 2,5 კმ სიგრძის (0 კმ-2,5კმ) მონაკვეთზე მაგისტრალური გაზსადენის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

აღსანიშნავია, რომ უცხოური საწარმოს ფილიალ „სამხრეთ კავკასიის მილსადენის კომპანია ლიმიტედი საქართველო“-ს სამხრეთ კავკასიური (ბუნებრივი აირის) მილსადენის გაფართოების პროექტის ფარგლებში ახალი, „56 კმ სიგრძის მაგისტრალური გაზსადენის, ორი საკომპრესოროს, ერთი წნევის მარეგულირებლის და ერთი გამზომი სადგურის მშენებლობა და ექსპლუატაციაზე“ 2013 წლის 27 ივნისს გაიცა ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა #30. ამჟამად პროექტის მიხედვით წარმოდგენილია (აღმოსავლეთის მონაკვეთი) 56,6 კმ-დან 62,3კმ-მდე გაზსადენის გაგრძელების პროექტი. განხილვის შედეგად დადგინდა, რომ გაზსადენის გაფართოების პროექტი ნაცვლად 56,6 კმ-ისა იწყება უკვე გაცემული 56 კმ -დან და სრულდება 62,3კმ ნიშნულზე. შესაბამისად წარმოდგენილი პროექტში განხილულია არა 5,7 კმ-ის დამატების შესახებ არამედ მოიცავს 6,3 კმ-ით გაზსადენის გაგრძელებას.

გზმ-ს ანგარიშის თანახმად

სამხრეთ კავკასიური მილსადენის სისტემის გაფართოების პროექტის (SCPX) მიზანია არსებული სამხრეთ კავკასიური მილსადენის გამტარუნარიანობის გაზრდა, რაც ნიშნავს წელიწადში დამატებითი 16 მილიარდი მ³ ბუნებრივი აირის ტრანსპორტირებას აზერბაიჯანში კასპიის ზღვის შაჰ-დენიზ-2 (SD2) საბადოდან საქართველო-თურქეთის საზღვრამდე. ბუნებრივი აირის მიწოდება მოხდება საქართველოს და თურქეთის საშინაო ბაზრებზე, თუმცა, გაზის ძირითადი ნაწილის მიწოდება მოხდება ევროპის ბაზრებისთვის.

მილსადენის დიამეტრის შემცირებამ 56“-დან 48“-მდე პროექტში, საქართველოს ტერიტორიაზე გამოიწვია შემდეგი ცვლილებები:

- დგუშის სადგური გადაინაცვლებს კმ 62.3-თან, სადაც ახალი მილსადენი დაუკავშირდება SCP მილსადენს.
- 2.5კმ 48“-დიამეტრიანი მილსადენის 2.5კმ სიგრძის მონაკვეთი საქართველოში, რომელიც განთავსდება SCP 689-691 შორის, საჭიროა SCPX და ტრანს-ანატოლიური გაზსადენის (TANAP) ერთმანეთთან დასაკავშირებლად თურქეთში.
- დგუშის სადგურთან და ჩამკეტ სარქველთან (კმ28) დროებითი სავენტილაციო მილებისთვის საჭირო ტერიტორიები.

მნიშვნელოვანია მილსადენის ისეთი კონცეფციის დაპროექტება, რომელიც დააკმაყოფილებს ჰიდრავლიკურ მოთხოვნებს. მიზანია იმის დადგენა, სად ეცემა წნევა და იმ საუკეთესო წერტილის მოძებნა, სადაც დაბალანსდება პროექტისთვის საჭირო წნევის დონე.

ანგარიშის მე-4 თავში მოცემულია პროექტის განვითარებისა და ალტერნატივების შეფასება.

მილსადენის სიგრძის 6კმ-ით გაფართოების საჭიროებამ წარმოშვა მილსადენის დამატებითი აღმოსავლეთის მონაკვეთის (კმნ56.6-62.3) მარშრუტის ალტერნატივები. შემოთავაზებული პარალელური მილსადენის 2.5კმ სიგრძის მონაკვეთი, რომელიც PRMS-დან დაიწყება წარმოდგენილია მარშრუტის რამდენიმე ალტერნატივით. პარალელური მილსადენის საქართველოს მონაკვეთი აზერბაიჯანის საზღვრიდან კმნ56.6-მდე უცვლელი დარჩება, SCPX ESIA-ს საბოლოო ანგარიშის ქვეთავში 4.4 აღწერილის შესაბამისად.

მარშრუტის დერეფნის ვარიანტების განხილვა განხორციელდა SCPX ESIA-ს საბოლოო ანგარიშში აღწერილი პროცესის ანალოგიურად; პროექტის უპირატესი ვარიანტი ითვალისწინებს მილსადენის დამატებითი მონაკვეთებისთვის არსებული BTC/SCP მილსადენების გასხვისების დერეფნის მაქსიმალურად გამოყენებას ცნობილი შეზღუდვების გათვალისწინებით, სადაც ეს შესაძლებელია. BTC და SCP მილსადენების მიმართულებების შერჩევა განხორციელდა საინჟინრო, გარემოსდაცვით და სოციალურ კვლევებზე დაყრდნობით და ოპტიმალური უსაფრთხო საზღვრის გადაკვეთის წერტილით საქართველოსა და თურქეთის საზღვარზე. აღნიშნულ მიდგომას აქვს მნიშვნელოვანი უპირატესობა ახალი სამშენებლო დერეფნის გამოყენებასთან შედარებით ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების კუთხით, რაც შემდეგში გამოიხატება:

- უკვე არსებული დერეფნის ნაწილობრივ გამოყენება შეამცირებს ახალი მიწის შექმნის საჭიროებას და ჰაბიტატების შემწოთებას;
- ადგილობრივი მოსახლეობა ინფორმირებულია;
- შესაძლებელია უკვე არსებული მისასვლელი გზების გამოყენება, რაც შეამცირებს ახალი გზების საჭიროებას;
- ექსპლუატაციის ფაზის შემოწმებები შემოისაზღვრება მილსადენის იგივე დერეფნით.

აღმოსავლეთის მონაკვეთი - BTC/SCP დერეფნის შეფასების დროს დადასტურდა, რომ SCPX მილსადენის დამატებითი მონაკვეთი შესაძლოა განთავსდეს არსებული SCP და BTC მილსადენების სიახლოვეს. ამ შემოთავაზებულ მარშრუტზე, რომელიც შეფასებული იქნა ESIA-ს დამატების ანგარიშის პროექტის თავდაპირველი ვარიანტის ფარგლებში, ბუნებრივი და სოციალური გარემოს მნიშვნელოვანი შეზღუდვები არ დაფიქსირებულა. თუმცა, შემდგომ იდენტიფიცირებული იქნა გაზსადენი და რამდენიმე წყლის მილსადენი. ამის გამო საჭირო გახდა შემოთავაზებული მილსადენის დამატებითი აღმოსავლეთის მონაკვეთის გარკვეული ნაწილის (ხაიშის ჩრდილოეთით) გადახედვა. განხილული იქნა ორი ალტერნატივა - შეცვლილი მარშრუტი შემოთავაზებული მარშრუტის ჩრდილოეთით და შემოთავაზებული მარშრუტის სამხრეთით, BTC/SCP მილსადენების მეორე მხარეს. მილსადენის თავდაპირველი მარშრუტი და შეცვლილი მარშრუტის ვარიანტები მოცემულია ქვემოთ (იხ. სურათი 4-3). ორივე შეცვლილი მარშრუტი ერთნაირი სიგრძისაა, თუმცა სამხრეთით მდებარე შეცვლილი მარშრუტის შემთხვევაში საჭიროა SCP და BTC მილსადენების ორი დამატებითი გადაკვეთა; ამიტომ ეს ვარიანტი ტექნიკური თვალსაზრისით უფრო რთულად ჩაითვალა. გარდა ამისა, ჩრდილოეთით მდებარე შეცვლილი მარშრუტის ვარიანტი სოფელი ხაიშიდან კიდევ უფრო შორს

მდებარეობს. ზემოთხსენებული ტექნიკური შეზღუდვების და ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე უფრო მცირე ზემოქმედებების (სოფელი ხაიშიდან უფრო შორს მდებარეობის გამო) გათვალისწინებით, შერჩეული იქნა ჩრდილოეთის მარშრუტი. შეცვლილი მარშრუტი შეფასებული იქნა ESIA-ს დამატების ანგარიშის პროექტის შესწორებულ ვარიანტში.

დასავლეთის მონაკვეთი - PRMS-დან თურქეთის საზღვრამდე დამატებითი პარალელური მილსადენის მარშრუტის შემდეგი ვარიანტები იქნა განხილული სამი ალტერნატიული ვარიანტი.

საქართველოს საზღვართან არსებულ ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებული შეზღუდვების გამო და სამივე მილსადენის ერთ დერეფანში შენარჩუნების მიზნით, მილსადენის მარშრუტის ალტერნატივების შეფასებისას უფრო ფართო ტერიტორია არ განხილულა.

ანგარიშში აღწერილია გარემოსდაცვითი ფონური მდგომარეობა, სადაც წარმოდგენილია შემდეგი საკითხები: გეოლოგია, გეომორფოლოგია და გეოლოგიური საფრთხეები, ნიადაგები და გრუნტის მდგომარეობა, ლანდშაფტების და ვიზუალური რეცეპტორები, ლანდშაფტების და ვიზუალური რეცეპტორები, ზედაპირული წყლების რესურსები, მიწისქვეშა წყლების რესურსები, ეკოლოგია, კლიმატი და ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი, ხმაური, არქეოლოგია და კულტურული მემკვიდრეობა.

პროექტის აღმოსავლეთი მონაკვეთი, მდებარეობს ვულკანური ზეგნის რაიონში. ვულკანური ზეგანი იწყება მდინარე არაგვის დასავლეთით და გრძელდება შემოთავაზებული მილსადენის დამატებითი აღმოსავლეთის მონაკვეთის დანარჩენ ნაწილზე კმ 62.3-ის შემდგომ ტერიტორიებამდე. იგი მოიცავს დამრეც მწვერვალებს, ვულკანურ ვაკეს და ისტორიულ ლავის ნაკადებს. იგი შექმნილია ზედა ცარცული და მესამეული ვულკანური წარმოშობის ქანებით, რომლებიც მოიცავს ლავებს და ეფუზიურ ქანებს როგორებიცაა ანდეზიტები, ბაზალტები და დოლერიტები. მილსადენის აღმოსავლეთის მონაკვეთი (კმ 56.6 – 62.3) მდებარეობს მდ. ალგეთსა და ბედენის ქედს შორის და აგებულია ლავის ნაკადებით.

პროექტის დასავლეთ მონაკვეთი მდებარეობს სინკლინურ აუზში, რომელიც გეოლოგიურად დაქანებულ, წრიულ ნაოჭს წარმოადგენს. აუზის ჩრდილოეთ ნაწილში არსებული ბორცვები შექმნილია მესამეული დანალექი ქანებით, რომლებიც გადაკვეთილია მდინარეთა ხეობებით; მათთან ასოცირებულია პალეოგენური ფლიშები, რომლებიც ასევე მოიცავს თიხებს, თაბაშირიან თიხებს, ქვიშაქვებს, მერგელებს და კირქვებს. თურქეთის საზღვრისკენ განვითარებულია ვულკანური ბორცვები და წარმოდგენილია ტუფის, ტუფ-ბრექჩიების, ტუფოვანი ქვიშაქვებისა და კონგლომერატების პიროკლასტური დანალექები, რომლებიც ასოცირებულია ლავურ ნაკადებთან. PRMS წყლის ჭიდან მოპოვებული გეოლოგიური მონაცემების მიხედვით, მიწის ზედაპირის დონიდან 231მ სიღრმეზე განვითარებულია ვულკანური დანალექები. მინერალური დანალექები არ გამოვლენილა.

რაც შეეხება საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ გეოლოგიურ საფრთხეებს, აღსანიშნავია, რომ სადაც ნიადაგი გაშიშვლებულია, იგი მიდრეკილია ეროზიისკენ და ქმნის ხრამებს ფერდობებზე. ამასთანავე, ამ მონაკვეთზე არ შეინიშნება რაიმე მნიშვნელოვანი ეროზიის კერა გარდა ორი არსებული ხევისა, სადაც ადგილი აქვს ლოკალიზებულ ნიადაგის ეროზიას და ხევის ზედა ნაწილის დეფორმაციას (ამ უბნებს მილსადენის გასხვისების დერეფანი გვერდს უვლის). კლდოვანი ქანების არსებობა გამოვლინდა მიწის ზედაპირთან ახლოს ქედებსა და უფრო დამრეც ფერდობებზე, რის გამოც შესაძლოა საჭირო გახდეს კლდეების დამსხვრევა.

სავარაუდოა, რომ ამ ტერიტორიებზე ასევე წარმოდგენილია ლოდები, ასევე ტალღოვანი ტოპოგრაფია და მისი წყალგაუმტარი ნატანი მასალა შესაძლოა ხელს უწყობდეს ზოგ ადგილებში წყლის დროებით აკუმულაციას თოვლის დნობისა და ინტენსიური თავსხმა წვიმების დროს. მილსადენის შემოთავაზებული დამატებითი აღმოსავლეთის მონაკვეთის მარშრუტის გასწვრივ გეოლოგიური საფრთხეები არ დაფიქსირებულა.

გზშ-ს ანგარიშის მიხედვით, მილსადენის დამატებითი აღმოსავლეთის მონაკვეთის უმნიშვნელოვანეს სენსიტიურობას წარმოადგენს მაგარი ქანების (ბაზალტი) არსებობა მცირე სიღრმეებზე დგუშის სადგურის სიახლოვეს კმ 62.3-თან. სავარაუდოა, რომ იქნება მათი აფეთქების საჭიროება.

რაც შეეხება ნიადაგთან დაკავშირებულ სენსიტიურ საკითხებს აღსანიშნავია, რომ მილსადენის დამატებითი სექციების (აღმოსავლეთი) გასწვრივ არსებული ნიადაგის სტრუქტურა წვრილფრაქციულია და უმთავრესად შედგება წვრილმარცვლოვანი შლამისა და თიხისაგან, რომლებიც ითვლება, რომ უფრო მიდრეკილია ეროზიისადმი. შემოთავაზებული მილსადენის დამატებითი დასავლეთის მონაკვეთი უფრო მოწყვლადია ეროზიის თვალსაზრისით. ორივე სექციის გასწვრივ არსებული ნიადაგების ნაწილაკების მცირე ზომა ნიშნავს, რომ ეს ნიადაგები უფრო მიდრეკილია დატკეპნვისადმი, დატენიანების შემთხვევაში მათი გამტარობა დაბალია, ხოლო მშრალ ამინდში ისინი მეტ მტვერს წარმოქმნიან.

ზედაპირულ წყლებთან დაკავშირებით აღსანიშნავია, რომ მილსადენის აღმოსავლეთი მონაკვეთი კვეთს მხოლოდ ერთ, მცირე ზომის წყლის ობიექტს; ესაა მცირე, სავარაუდოდ, ეფემერული ნაკადი კმ ნიშნულ 61.6-თან, გზის გადაკვეთასთან ახლოს, რომელიც საველე კვლევის ჩატარების დროს (ივლისი, 2013 წ.) თითქმის მთლიანად მშრალი იყო.

მილსადენის დასავლეთი მონაკვეთი კვეთს მხოლოდ ერთ, მცირე ზომის წყლის ობიექტს; ესაა მცირე ზომის ღელე PRMS კმ ნიშნულ 2.1-თან.

რაც შეეხება პროექტის ფარგლებში არსებულ მიწისქვეშა წყლებს, აღმოსავლეთ მონაკვეთზე არსებობს რამდენიმე წყალშემცველი ჰორიზონტი, მათ შორის: მდინარის კალაპოტისა და ჭალის თანამედროვე ალუვიური დანალექების წყალშემცველი ჰორიზონტი (alQ4), ადრეული მეოთხეული პერიოდის ალუვიური დანალექების წყალშემცველი ჰორიზონტი (alQ 3-1), ზედა მიოცენ-პლიოცენის ვულკანოგენურ - კონტინენტური ფაციესების წყალშემცველი ჰორიზონტი (N21 - N13), მიოცენ-ოლიგოცენის წყალგაუმტარი დანალექები (N1-P3), ეოცენ-პალეოცენის ვულკანოგენური დანალექი ქანების წყალშემცველი კომპლექსი (P2-P1), სენონური პერიოდის კარბონატული ქანების წყალშემცველი ჰორიზონტი (K2Sn), მდინარის კალაპოტისა და ჭალის თანამედროვე ალუვიური დანალექების (alQ4) და ადრეული მეოთხეული პერიოდის ალუვიური დანალექების წყალშემცველი ჰორიზონტები (alQ3-1).

ლიტერატურული მიმოხილვის შედეგად დადგინდა, რომ პირველი ორი ჰორიზონტი რეგიონისთვის მნიშვნელოვანი წყალშემცველი ჰორიზონტებია. ისინი განლაგებულია მდინარის კალაპოტისა და ჭალის თანამედროვე და ადრეული მეოთხეული პერიოდის ალუვიურ დანალექებში. ეს ორი წყალშემცველი ჰორიზონტი არ მდებარეობს შემოთავაზებული მილსადენის დამატებითი აღმოსავლეთი მონაკვეთის ქვეშ, რადგანაც ზედა მიოცენ-პლიოცენის ვულკანოგენურ-კონტინენტური ფაციები, რომლებიც მდებარეობს შედარებით გვიანდელი ალუვიური დანალექების ქვეშ, ზედაპირზე გამოდის 56-57-ე SCPX კმ ნიშნულს.

შორის, მდ. ალგეთთან დაკავშირებული ალუვიური დანალექების გავრცელების ზონის დასავლეთ ნაწილში და წარმოადგენს ზედაპირთან ყველაზე ახლომდებარე გეოლოგიურ ჰორიზონტს 70-ე SCP კმ ნიშნულამდე. არაღრმა წყალშემცველი ჰორიზონტების არარსებობის გამო მიწისქვეშა წყლები ნაკლებადაა მოწყვლადი პოტენციური ზედაპირული დაბინძურებისადმი, ვიდრე იმ შემთხვევაში, როდესაც წყალშემცველი ჰორიზონტები ზედა გეოლოგიურ შრეებშია განლაგებული.

PRMS-ის ტერიტორიაზე არსებულ სამონიტორინგო ჭებში, რომლებიც დამონტაჟდა SCPX პროექტის გეოტექნიკური შესწავლის ფარგლებში, არ დაფიქსირდა მიწისქვეშა წყლის არსებობა. აქ, მიწისქვეშა წყლების შემცველი ჰორიზონტის სიღრმე 80 მ სიღრმის ფარგლებშია; იგი განლაგებულია ზედა მიოცენურ-ქვედა პლიოცენურ (ქისათიბის წყებები) ლავურ დანალექებში. მიწისქვეშა წყლის სიღრმის გათვალისწინებით, წყალშემცველი ჰორიზონტი არ განიხილება როგორც მოწყვლადი, მილსადენის დამატებითი მონაკვეთის მშენებლობის მიმართ.

შემოთავაზებული SCPX პროექტის ობიექტების გეოტექნიკური შემოწმების ფარგლებში PRMS-ის ტერიტორიაზე გაიბურღა დაახლოებით 10 მ სიღრმის, მიწისქვეშა წყლების სამონიტორინგო ოთხი ჭა. ყველა ჭაბურღილი, საცდელი შურფი და მიწისქვეშა წყლის სამონიტორინგო ჭა, რომლებიც გაიბურღა PRMS-ის ტერიტორიაზე, მშრალი აღმოჩნდა. ეს დადასტურდა 2012 წლის 6 ივნისს სამონიტორინგო ვიზიტისას, რომლის დროსაც დაფიქსირდა მიწისქვეშა წყლის არარსებობა სამონიტორინგო ჭებში. მიწისქვეშა წყლები ასევე არ დაფიქსირებულა მცირე სიღრმის გეოტექნიკურ ჭაბურღლებში, რომლებიც გაიბურღა მილსადენის დამატებითი მონაკვეთის გასწვრივ.

საკვლევ ტერიტორიაზე წარმოდგენილია როგორც ბუნებრივი / ნახევრად ბუნებრივი, ისე მოდიფიცირებული ჰაბიტატები, საკვლევ ტერიტორიის უმეტესი ნაწილი ინტენსიურად გამოიყენება საძოვრებად.

შესწავლის შედეგად საპროექტო ტერიტორიის აღმოსავლეთ ზონაში დაფიქსირდა, რომ ცხოველთა სამყარო შედარებით გაღარიბებულია; აღირიცხა საქართველოს წითელი ნუსხის სამი სახეობა. ესენია: ხმელთაშუაზღვის კუ, ფასკუნჯი და ველის კაკაჩა. აღსანიშნავია, რომ, სავარაუდოდ, წითელ ნუსხაში შეტანილი ორი ფრინველის სახეობიდან (ან ხუთი სახეობიდან, რომლებიც დაცულია რამსარის ან ბონის კონვენციებით) არცერთი არ იყენებს საკვლევ ტერიტორიას გასამრავლებლად ან ბუდობისათვის (ყველა ეს ფრინველი დაფიქსირდა საკვლევ ტერიტორიაზე გადაფრენისას).

მილსადენის ორივე შემოთავაზებული დამატებითი მონაკვეთი გადის საცხოვრებელი სახლებისა და იზოლირებული ფერმების ახლოს, რომლებიც შესაძლოა მოწყვლადი იყვნენ პროექტის სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილებით წარმოქმნილი მტვრის შედარებით მაღალი დონეების მიმართ. ამ რეცეპტორებს შორისაა საზაფხულო აგარაკი, რომელიც მილსადენის შემოთავაზებული დამატებითი დასავლეთი მონაკვეთიდან 80მ მანძილზე მდებარეობს.

მილსადენის შემოთავაზებული დამატებითი მონაკვეთები ძირითადად კვეთს სასოფლო-სამეურნეო ტიპის რაიონებს, სადაც ჰაერის დაბინძურების არსებული დონე დაბალია; ეს უბნები ჰაერის ხარისხის თვალსაზრისით მიჩნეული იქნა, როგორც დაბალი სენსიტიურობის მქონე.

განხილული იქნა SCPX ESIA-ს საბოლოო ანგარიშში წარმოდგენილი მონაცემები ხმაურის დონის შესახებ: შესაბამისი ინფორმაცია მოიცავდა ხმაურის დონის გაზომვებს

PRMS-თან, რომლებიც ჩატარდა ხმაურის ფონური მდგომარეობის კვლევის ფარგლებში. ამ მონაცემების მიხედვით, PRMS-თან არსებულ უახლოეს ზემოქმედების ქვეშ მყოფ ობიექტს წარმოადგენენ სოფ. ნაოხრების, რომელიც ობიექტიდან 1.4კმ მანძილზე მდებარეობს. გარემოში არსებული ხმაურის დონე დაბალია და ხმაურის წყაროების რაოდენობა ძალიან ცოტაა. თუმცა არსებული ხმაურის დონე შენარჩუნებულია გარკვეული დონის ზემოთ, მოშორებით არსებული მდინარის გამო, რაზეც, სავარაუდოდ, ზემოქმედებას ახდენს სეზონური ცვლილებები. მიჩნეულია, რომ ზემოაღნიშნული სახლების მაცხოვრებლები მოწყვლადი არიან ხმაურის დონის როგორც ფარდობითი, ასევე აბსოლუტური ცვლილებების მიმართ.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულება:

1. მშენებლობა და ექსპლუატაცია განახორციელოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, მონიტორინგის გეგმის, შემარბილებელი ღონისძიებების, ვალდებულებებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად.
2. ადიგენის მუნიციპალიტეტში არსებული მიწის ნაკვეთზე (რომელიც ნაწილობრივ მდებარეობს ახალციხის მურანაშირის საბადოსა და სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის საზღვრებში) გაზსადენის მშენებლობა და ექსპლოატაცია განახორციელოს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესების შესაბამისად.
3. უზრუნველყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთვრობის 2013 წლის 21 დეკემბრის #424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულება.
4. უზრუნველყოს მოხსნილი და დასაწყობებული ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დაცვა და მისი ხარისხობრივი თვისებების შენარჩუნება.
5. უზრუნველყოს სამხრეთ კავკასიის მილსადენის დგუმის სადგურის (MX74) “ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება.
6. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმის წარმოდგენა საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში, სადაც განხილული იქნება ავარიის განვითარების შესაძლო სცენარები და მათზე რეაგირების სქემა. სამინისტროს მიერ აღნიშნული გეგმის განხილვისა და მასში მითითებული ღონისძიებების მიზანშეწონილობის დადასტურების გარეშე საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულება არ განახორციელოს მშენებლობა;
7. მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდში, აწარმოოს სისტემატიური მონიტორინგი ნავთობპროდუქტების შემთხვევით და ავარიულ დაღვრებზე და უზრუნველყოს შესაბამისი ლიკვიდაციის გეგმის შემუშავება.
8. მშენებლობის პერიოდში კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტის ან/და არქეოლოგიური ძეგლის აღმოჩენის შემთხვევაში, შეწყვიტოს სამშენებლო სამუშაოები და დაუყოვნებლივ შეათანხმოს აღნიშნული საკითხი შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოსთან.

9. უზრუნველყოს მონიტორინგი (კვარტალში ერთხელ) მილსადენის დამატებითი მონაკვეთების გასწვრივ ეროზიულ პროცესებზე, როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის ფაზაში.
10. მიწისქვეშა წყლებზე ზემოქმედების შერბილების მიზნით, უზრუნველყოს იმ ნივთიერებების შენახვის და გამოყენების წესების კონტროლი, რომლებმაც შეიძლება გამოწვიოს მიწისქვეშა წყლების დაბინძურება.

IV. დასკვნა

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილი უცხოური საწარმოს ფილიალ „სამხრეთ კავკასიური მილსადენის კომპანია ლიმიტედ საქართველოს“ 56 კმ სიგრძის გაზსადენზე დამატებითი 5,7 კმ სიგრძის (56,6კმ-62,3 კმ) და 2,5 კმ სიგრძის (0 კმ-2,5კმ) მონაკვეთზე მაგისტრალური გაზსადენის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობა შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობებით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე

(სახელი, გვარი)

ბ.ა.